

Bir Kitap

Bediüzzaman Said Nursi: Entelektüel Biyografisi

Tubanur TARHAN
İstanbul Üniversitesi

Ayşenur OSMANOĞLU
İstanbul Üniversitesi

Vahide, Şükran (2006). Bediüzzaman Said Nursi: Entelektüel Biyografisi. Ed. İbrahim M. Abu-Rabi, çev. C. Taşkın. İstanbul: Etkileşim Yayınları. 448 Sayfa.

“Islam in Modern Turkey: An Intellectual Biography of Bediuzzaman Said Nursi” adıyla 2005’de State University of New York Press (SUNY) tarafından yayınlanan ve ertesini yıl Türkiye’de Etkileşim Yayınları tarafından Türkçeye kazandırılan bu kitap, Bediüzzaman Said Nursi’nin hayatı ve ‘Kur’an’ın imanî hakikatlerini izah eden’ bir tefsir olan Risale-i Nur Külliyyatının telif edilmiş sürecini ele alan en kapsamlı çalışmalardan birisidir. Said Nursi’nin hayatı ve düşünceleri üzerine ciddi analizler içeren bu eserde, Said Nursi’nin kendi eserlerinden ve yaşadığı döneme ait birincil ve ikincil kaynaklardan hareketle hayatı ve fikirleri tarihsel bağlamı içinde ele alınmıştır. Said Nursi’nin vesile olduğu iman davasına mensup ‘içeriden’ birisi tarafından yazılmıştır, lakin bir övgü kitabı değildir. Risale-i Nur’un telif sürecini anlamaya katkı sağlayan ciddi bir araştırma kitabı niteliği öne çıkmaktadır. Bu anlamda Said Nursi ve Risale-i Nur çalışmalarında temel referans kitabı niteliği taşımaktadır.

Bu biyografi çalışmasında, Nursi’nin 82 yıllık hayatı üç dönemde incelenmiştir. Said Nursi’nin Eski Said olarak adlandırdığı dönem, Yeni Said’e geçiş dönemi de ilave edilirse yaklaşık 44 sene sürmüştür. Sosyal ve siyasi mücadeleler içinde geçen ve hareketli bir dönem olan Eski Said (1878-1916) dönemine kitapta 8 bölüm ayrılmıştır. Bu bölümlerde; Said Nursi’nin çocukluğu ve gençliği, ilim yolculuğundaki durakları, 31 Mart Hadisesi’ndeki tutumu, Medresetü’z Zehra planı, I. Dünya Savaşı sırasında esir düşüşü, Daru’l-Hikmeti’l-İslamiye’ye atanması ve İngilizlere muhalefet etmesi gibi konulardan ayrıntılarıyla ve Risale-i Nur’dan iktibaslarla bahsediliyor. Said Nursi’nin çocukluğundan ve aile yapısından başlayarak, gençliği ve ilim yolunda kendini vakfediş, vatanperverliği, bulunduğu şehirler ve oralarda edindiği tecrübeler, siyasi karışıklıklara, savaflara, sosyal sorunlara karşı verdiği mücadeleler ve Kur’an ve sünnet çerçevesinde sunduğu çözümler ayrıntılı ve objektif bir şekilde ele alınmıştır. Aynı zamanda 31 Mart Hadisesi, I. Dünya Savaşı gibi tarihi önemi büyük olaylar karşısında Said Nursi’nin nasıl bir tavır takındığı detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Yeni Said (1923-1949) dönemine kitapta sekiz bölüm ayrılmıştır. Van, Barla, Eskişehir, Kastamonu, Denizli, Emirdağ ve Afyon yıllarını anlatan bu bölümlerde; Said Nursi’nin doğduğu bölge olan Bitlis ve Van tarafına giderek inzivaya çekilişi, Şeyh Said Hadisesi’ne tepkisi, Burdur ve Isparta ile başlayan sürgün yol-

culuğu, Barla'da tecrit edilişi ve Barla hayatı, Risale-i Nur'un yayılışı, Isparta yılları, ardından başlayan tutukluluk yılları, Eskişehir hapisanesindeki hayatı, Eskişehir mahkemesi ve mahkemede ki savunması, Kastamonu'ya gönderilişi ve oradaki hayatı, Risale-i Nur'un kökleşmesi, yayılması üzerine Said Nursi'nin yeniden tutuklanması ve zehirlenişi, Denizli hapisanesi günleri, Denizli mahkemesi ve müdafaası ardından beraat edişi, Emirdağ sürgünü ve hayatı, Afyon hapisanesi günleri, yargılandığı mahkemeler ve müdafaaları kapsamlı bir şekilde anlatılmıştır. Yeni Said dönemi, Said Nursi'nin siyasetten uzaklaştığı, tamamen Kur'an'a yöneldiği, Risale-i Nur'un telifi üzerinde yoğunlaştığı, sürgünler ve hapislerle geçen bir dönemdir.

Üçüncü Said (1949-1960) dönemine kitapta iki bölüm ayrılmıştır. Said Nursi'nin hayatının son on yılı, kendi ifadesiyle "Üçüncü Said" olarak adlandırılan dönem ele alınıyor. Bu bölümlerde; son on yılını çoğunlukla Emirdağ ve Isparta'da geçiren Said Nursi'nin bu süre zarfında Ankara'yı ve diğer bazı yerleri ziyaret edişi, Nur Hareketi'nin güçlenmesi, Risale-i Nur'un neşri, "Cihad-ı Manevi" anlayışı ve son ayları ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır.

Kitabın sonuç bölümünde belirtildiği gibi, bu eser, Bediüzzaman Said Nursi'nin hayat hikâyesi, batı emperyalizminin yükselişe geçmesine mukabil İslam dünyasının bahtının karardığı bir dönemde, hayatını ve ilmini, İslam dünyasının yeniden uyanmasını, hatta insanlığın refah ve saadetinin, kaynağı vahiy olan Kur'an vasıtasıyla sağlanabileceğini ispatlamaya adanmış bir Müslüman âlim ve müellifin hayat hikâyesidir.